

NAUKA O STAVBÁCH 2

Jméno: Silvia Parišková

Ročník, studijní skupina: 2.ročník , VB2AST01

DOBROVOLNÉ ÚKOLY KE ZKOUŠCE

OBSAH PRÁCE: Športové stavby – povojnová architektúra na ceste k novým formám, úskalia starostlivosti a súčasného využitia

Obsah

DOBROVOLNÉ ÚKOLY KE ZKOUŠCE	1
Hodnocení práce:	zima 2016.. 1
Architektúra v perspektíve 2016	3
1. Športové stavby	4
1.1 Úvod	4
1.2 Význam športovnísk v povojnovej republike	4
1.3 Forma športových stavieb	5
1.4 Kontakt so svetom	5
2.Povojnová architektúra športovnísk na ceste k novým formám.....	6
2.1 40. – 50. roky	6
2.2 60.roky.....	7
2.3 70. – 80. roky	8
2.4 80. - 90.roky.....	9
3. Úskalíe ochrany a súčasného využitia športových stavieb	10
4. Športové stavby v mojom okolí	14
4.1 Hokejová hala v Krásne nad Kysucou.....	14
4.2 Smutný osud žilinskej športovej haly	17
4.2.1 Urbanistické riešenie objektu	17
4.2.2 Architektonické riešenie	18
4.2.3 Výstavba	18
4.2.4 Športová hala dnes	22
Použité zdroje	25

Architektúra v perspektíve 2016¹

Dňa 13.10.2016 som sa zúčastnila 8.ročníka medzinárodnej a interdisciplinárnej konferencie s názvom Architektúra v perspektíve 2016, ktorá bola venovaná architektúre a urbanizmu a bola zorganizovaná tiež z príležitosti oslavy 10.výročia založenia katedry architektúry na VŠB v Ostrave.

Možnosť predniesť príspevky mali aj zástupcovia iných odborov než je architektúra napr. z oblasti ekonómie, sociálnych vied, stavitel'stva či konštrukcií atď.

Zámerom organizátorov bolo pokračovanie v diskusií na tému vzťahu spoločnosti k architektúre a urbanizmu, hodnotenie súčasného stavu poznania architektúry nie len z pohľadu rôznych odborov, ale aj skúseností z rôznych krajín s ich odlišným vývojom a prístupom.

Témy príspevkov sa týkali týchto okruhov:

- Urbanizmus a verejný priestor miest
- Súčasné bývanie a občianska vybavenosť
- Súčasné architektonické trendy
- Obnova a konverzia objektov a architektonických celkov
- Ekologické aspekty v architektúre

Mňa, okrem iných, zaujala téma z okruhu obnovy objektov a architektonických celkov a to :

Športové stavby – povojnová architektúra na ceste k novým formám, úskalia starostlivosti a súčasného využitia

Touto problematikou sa zaoberal **DOC.ING.ARCH. PETR VORLÍK, PH.D.**²

- Absolvoval FA ČVUT v Prahe
- Projektoval v ateliéroch Barva, ADR
- Od roku 2002 sa venuje pedagogickej a vedecko-výskumnej činnosti
- Zaoberá sa predovšetkým architektúrou 20.st., je spoluautorom niekoľkých publikácií o arch.60.rokov, vydal publikáciu o histórii areálu ČVUT, knihu Medzivojnová garáž a Český mrakodrap

¹ <http://www.archiweb.cz/news.php?action=show&id=19463&type=8>

² <http://fa.cvut.cz/Cz/Lide/Vorlipet>

Športové stavby – povojnová architektúra na ceste k novým formám, úskalia starostlivosti a súčasného využitia

1. Športové stavby³

1.1 Úvod

Tak, ako má skoro každé mesto svoj kostol, radnicu, kultúrny dom, školu, má tiež vlastnú telocvičňu, štadión alebo aspoň ihrisko. Tieto špecifické budovy, hrajú dôležitú úlohu v histórii a živote každej obce. Tiež boli všetky budované z ušľachtilých pohnútok – mali vychovávať a vzdelávať.

Počiatky športu v Čechách spadajú do 19.st. a súvisia so zriaďovaním prvých súkromných telocvičných ústavov, zavádzaním telesnej výchovy na školách a vzdelávaním dospelých v starostlivosti o telesné zdravie. Telesná zdatnosť bola do tej doby vnímaná predovšetkým v súvislosti s vojenstvom.

Po roku 1918 sa do organizácie športu vložil štát zriadením Ministerstva verejného zdravotníctva a telesnej výchovy a ďalej potom reguloval jeho jednotlivé odvetvia.

1.2 Význam športovísk v povojnovej republike⁴

Športové stavby mali v socialistickom programe širokú politickú podporu. Odrážali záujem o zdravie pracujúcich a ich detí, ale samozrejme tiež snahu o kontrolu voľnočasových aktivít. Dôraz na športoviská a celkovo na verejné stavby predstavoval dôsledok spoločenského nadchnutia po druhej svetovej vojne, úspešné obnovy miest, návrat radosti zo života, rast konzumu a voľného času.

Detské ihriská, školské športoviská či štadióny utvárajú charakteristický urbanistický ráz sídlisk či centier miest, spravidla sa stávajú ich orientačnými bodmi. Vnášajú do týchto štruktúr hravosť, voľnejšie tvarovanie, priestor, zeleň.

Šport a pohyb sa stávajú obrazom radosti a dynamiky, slobody aj v neslobodnej povojnovej krajine – ostrý kontrast medzi aktívnymi detskými hrami na ihriskách, športom a strnulými, typizovanými budovami hospodárskych, bytových či ostatných verejných stavieb.

³ https://is.muni.cz/th/333721/ff_m/Diplomova_prace.pdf

⁴ In Architektura v perspektivě 2016: sborník příspěvků. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská -Technická univerzita Ostrava, Fakulta Stavební, katedra architektury 2016, s. 184-189. ISBN 978-80-248-3940-0.

1.3 Forma športových stavieb⁴

Architekti a stavební inžinieri v povojnovej socialistickej etape v ČSR boli združovaní do Združenia projektových ateliérov, (tzv. SIAL) vznikol tiež Typizačný ústav, ktorý v roku 1951 vydal záväzný typizačný zborník. Ten bránil slobodnej a rozmanitej tvorbe. Všetko vznikalo pod vedením architektov, ktorí už v medzivojnovom období usilovali o typizáciu architektúry. Vďaka tomu bol úpadok stavebnej kultúry a remesiel na bežnej obytnej výstavbe veľmi rýchly.

Únik od typizácie a možnosť kreatívneho naplnenia bol možný len v oblasti:

- Pamiatkovej ochrany (z princípu individuálneho riešenia, ktoré nejde štandardizovať)
- Priemyselných a inžinierskych stavieb (veľkorozponové konštrukcie, funkčná náplň)
- Športových stavieb

U celej rady športových stavieb je na prvý pohľad zrejmé, že aj oni zároveň slúžili ako primárny prejav reprezentácie. Z ich tvaru možno vyčítať, k akej príslušnosti a národnému hnutiu sa hlásili ich zadávatelia.

Základná forma športovísk

- prirodzene prepája tri základné zložky architektúry : konštrukcia – funkcia - výraz
- symbol zdravia, hygieny, pohybu (ideál moderného aktívneho životného štýlu)
- gigantická stavba
- nie príliš ozdobná, pôsobiaca skôr svojím merítkom, proporciami a opakujúcim sa konštrukčným detailom
- s veľkorozponovým zastrešením – nositeľ výrazu stavby (vzdušnosť, flexibilita)

Obrázok 1 Plavecký štadión, České Budějovice (1958-1971)

1.4 Kontakt so svetom⁴

Športové stavby priniesli v povojnovej ére ešte jeden podstatný moment – možnosť medzinárodného porovnávania a inšpirácie. Spolu s pavilónmi z výstav EXPO boli u nás publikované aj stavby z olympiád; napriek studenej vojne v západných a východných blokoch.

V odbornej literatúre boli podobne bez predsudkov publikované diela západných konštruktérov a architektov, mnohokrát prezentované na výtvare kreatívnych športových stavbách.

Takýto ostrovček spojenia so svetom výrazne ovplyvnil tvorbu športovísk v ČSR a prebudil záujem navrhovať humanistickejšie a prirodzenejšie tvaroslovie.

2. Povojnová architektúra športovísk na ceste k novým formám⁴

Budovy na šport vypovedajú nielen o tvarovej, výrazovej a technologickej evolúcií ale aj o premenách stavebných štýlov, ktoré sa u nás vystriedali či o premenách funkcií a zmene pohľadu spoločnosti na význam telesnej výchovy. Táto téma prináša aj otázky fyzického a morálneho zastarávania architektúry prinášaného zmenami životného štýlu, hodnôt aj ekonomickým zázemím.

2.1 40. – 50. roky

Tieto roky tesne po skončení vojny sa niesli v duchu povojnovej obnovy, teda sa stavebníctvo sústredilo hlavne na obnovu bývania, infraštruktúry a priemyslu. Predstava voľného času sa preto v architektúre zatiaľ zhmotňovala výstavbou kultúrnych domov a počet telovýchovných zariadení nebol uspokojujúci.

V tomto období situáciu športovísk ešte skomplikoval zánik Sokola⁵ (V roku 1861 bol v Prahe učiný pokus založiť spoločný česko- nemecký telovýchovný spolok. To sa však pre nezhody nakoniec neuskutočnilo, a tak bol o rok neskôr založený čisto český spolok Telovýchovná jednota bratská, ktorý neskôr zmenil svoje pomenovanie na Sokol.)

Do 50. rokov mali športoviská dve formy – väčšie areály - bez zastrešenia

(hlavne ľahkoatletické štadióny a kúpaliská)

- menšie funkcionalistické budovy
(školské telocvične, kryté bazény)

Obrázok 2: Zimní lázne - Zlín (1952)

Obrázok 3: Kúpalisko Eva - Piešťany (1935)

⁵ [https://cs.wikipedia.org/wiki/Sokol_\(spolek\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Sokol_(spolek))

⁴ In Architektura v perspektivě 2016: sborník příspěvků. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Fakulta Stavební, katedra architektury 2016, s. 184-189. ISBN 978-80-248-3940-0

2.2 60.roky

Obdobie prelomu 50. – 60. rokov priniesol zmenu. Kryté športové haly zažali rozmerovo narastať, čím sa zväčšovali nároky na konštrukciu zastrešenia, ktorá bola nositeľom výrazu celej stavby. Do návrhov vstupovali inšpirácie z priemyslových hál, čo spolu s presklenými plochami a strešnými svetlíkmi viedlo k nie moc výtvarne poňatému industriálnemu štýlu.

Na začiatku 60. rokov však do architektúry vstupuje tzv. **Bruselský štýl**⁶:

- *Názov odvodený od fenomenálneho úspechu, ktorý zaznamenala československá účasť na EXPU 58 v Bruseli a ktorý motivoval československú spoločnosť k hľadaniu nového vizuálneho štýlu v architektúre a úžitkovom umení*
- *orientácia na emocionálne pôsobenie (použitie jasných pastelových farieb)*
- *použitie skla na fasádach, v mozaikách, reliéfoch...*
- *novovo použité materiály – keramika, vlnitý plech, plastické hmoty, umakart, laminát, nátery vo výrazných farbách*

Obrázok 4: Plavecký štadión - Praha Podolí (1958-1965)

S bruselským štýlom do architektúry športovísk vstupuje výtvarnejšia poetika, dekoratívna ornamentálnosť, farebnosť a nepravouhlá geometria.

Významným krokom pri návrhu nových budov na šport bolo postupné úspešné opúšťanie diktátu socialistického realizmu a prikláňanie sa k avantgarde.

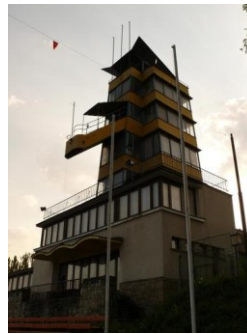
Československá architektúra ani v medzinárodnom merítku nezaostávala – dokázala vysledovať priame inšpirácie zahraničnými vzormi.

Tvaroslovie športovísk 60.rokov bolo príznačné trojuholníkmi, lichobežníkmi, špirálami, parabolami, vo veľkej miere sa používali lanové strechy, škrupinové klenby, zavesené sklenené fasády, konš. z predpätého železobetónu, panely z betónu i vlnitého plechu, umelé hmoty...

⁶ https://cs.wikipedia.org/wiki/Bruselsk%C3%BD_styl

Obrázok 5: Kryté lázne tzv. Čapkárna - Ostrava (1957-1963)

Obrázok 6: Vodní stadion Čáslavská Louka - Praha (1961)

2.3 70. – 80. roky ⁴

Architektúra športových stavieb odzrkadľovala spoločenskú situáciu. Začiatok 70.rokov sa tak niesol v duchu nastupujúcej normalizácie. Športové stavby začali byť brané ako nadbytočné, vracali sa k strohým formám (aj typovým). Výstrelky a výtvarná osobitosť sa postupne vytrácali v prospech striedmosti, úspornosti a dôrazu na opakovateľnosť, univerzálnosť, prípadne uplatnenie prefabrikácie.

Oblíbenými sa stali hlavne staticky výhodné kruhové alebo oválne tvary spolu s kosouhlými masívnymi doskami a hmotami. Objavovali sa aj priznané strešné nosníky.

Obrázok 7: Viacúčelový palác kultúry a športu - Ostrava (1974-1986)

Novou významnou témou sa stala tiež viacúčelovosť športových hál. Z toho vyplývali požiadavky na usporiadanie resp. skladobnosť tribún, tiež celkom voľný pôdorys dosiahnutý celoplošným zastrešením bez podpor s odzvou vo vonkajšom kompaktnom výraze. Takéto myšlienky postupne prenikali aj do projektov menších hál

a školských športovísk.

Obrázok 8: Tenisový areál - Štvanice - Praha (1982-1986)

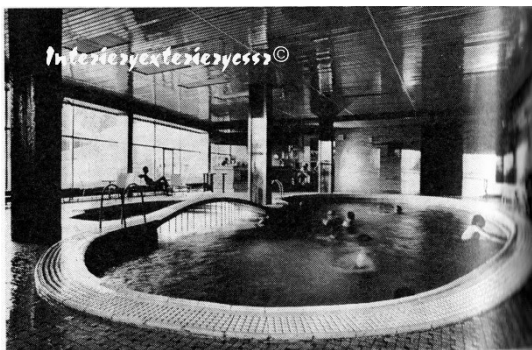
Obrázok 9: Sportovní hala - Most (1968- 1977)

⁴ In Architektura v perspektivě 2016: sborník příspěvků. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská -Technická univerzita Ostrava, Fakulta Stavební, katedra architektury 2016, s. 184-189. ISBN 978-80-248-3940-0

2.4 80. - 90.roky⁴

Novým fenoménom v architektúre športových stavieb sa stalo miešanie a spájanie rôznych funkčných celkov – napríklad prepojenie športových hál s ubytovaním, stravovaním a kultúrou. V rade prípadov sa športová prevádzka teda stala súčasťou väčšieho komplexu budov iného funkčného zamerania, čím dostala nádych zážitkov, relaxácie a prirodzenosti.

Normalizácia síce priniesla v architektúre určitú strohosť a sploštenie, no aj najďalej mali architekti možnosť inšpirácie zo sveta. Myšlienky čerpali hlavne zo severskej architektúry, ktorá sa usilovala o humanizmus, prirodzenosť a o väčšie prepojenie s prírodou. Projekty začali byť tvorené so zvýšeným záujmom o krajinu a životné prostredie. Mnohé z nich tak v sebe nesú aj prvé experimenty ranných ekologických riešení.

Obrázok 10: Hotel Bellevue - Vysoké Tatry (1987)

Obrázok 11: Skicentrum Harrachov (1989)

Naši architekti začali zároveň experimentovať aj s novými technológiami lepených drevených nosníkov, čo vnieslo do výrazu športových stavieb ďalšie nové momenty.

Obrázok 12: Zastrešenie zimného štadiónu Strakonice -v pozdĺžnom smere lepenými drevenými oblúkovými väznikmi (1986)

3. Úskalie ochrany a súčasného využitia športových stavieb

Športové stavby z povojnovej doby sú v súčasnosti vystavené rôznym výzvam, spôsobenými hlavne meniacim sa životným štýlom ľudí, spoločenskými a politickými prioritami, potrebou dostatočného financovania...Tieto vplyvy bohužiaľ menia podstatu týchto stavieb od drobných úprav až po plošné demolácie. Hlavné dôvody zániku takýchto architektonických skvostov sú:

- **Komercializácia športu** – mnohokrát je dôležitejšia komerčná funkcia budovy ako tá športová. Interiér aj exteriér budovy je pokrytý reklamnými logami, ktoré nedajú čistej forme architektúry dýchať a architektúra tak pod nimi úplne zaniká.

Obrázok 13: Športová hala Pasienky - Bratislava

Obrázok14: Sportovní hala - Příbram

priestorové a prevádzkové požiadavky – variabilita a možnosť kreatívneho zastrešenia je

často ovplyvnená nutnosťou zvýšiť únosnosť, aby nosníky preniesli nie len klimatické zaťaženie, ale aj zaťaženie napr. od mediálnej kocky v strede štadióna. Zvyšujú sa teda nároky na viditeľnosť, ozvučenie, osvetlenie, média a tým aj nároky na väčšie prevádzkové zázemie.

Obrázok 15 : Zimný štadión v Poprade

- **Zmeny životného štýlu a meniace sa nároky na využitie** zo strany návštevníkov – aby sa mnohé športoviská užívali a udržali si zákaznícku klientelu aj v dnešnej dobe, nestačí ponúkať služby, na ktoré boli zvyknutí v období socializmu a pod. Napr. bazén na plávanie už v mnohých prípadoch ľuďom nestačí, vyžadujú aj tobogány a podobné vodné atrakcie a zábavu. Na takéto konštrukcie však musí byť pôvodná budova prerobená, mať posilnenú únosnosť a pod.

Obrázok 17: Plavecký bazén mesta Olomouc

Obrázok 18: Aquapalace Praha

udržiteľnosť a energetickú efektívnosť – v posledných rokoch predovšetkým zatepl'ovanie, výmeny plášťa, technológií, v mnohých prípadoch si vyžadujú rozsiahle architektonicko- stavebné úpravy. Často sa zasahuje do stavieb obzvlášť drasticky a neuvážene, čím sa zmení celý charakter pôvodnej krásnej architektúry.

Obrázok 19: Kryté lázne tzv. Čapkárna - Ostrava (1957-1963)

Obrázok 20: po úprave

- **Klesajúca návštevnosť** z dôsledku televíznych priamych prenosov. Mnoho ľudí si pozrie športový turnaj radšej z obývačky, ako platiť nemalé peniaze za vstupenku priamo na štadión navyše s rizikom, že prídu doskákani a oliatí nejakým nápojom.

- **Meniaca sa mediálna a politická podpora** športových budov alebo športových odvetví. Športy, ktoré boli štátom podporované a vyzdvihovali kedysi, dnes už pomaly strácajú svoju atraktivitu a sú nahradzované „modernejšími“ športmi. Rovnako aj mnohé budovy – názorný príklad môžem uviesť chátrajúce olympijské štadióny, ktoré poslúžili účelu, v danej dobe pozdvihli krajinu, no dnes nie sú plne využívané.

Obrázok 21: olympijsky areál volejbalu - Atény

- **Nedostatok údržby** - veľkorozponové konštrukcie športových stavieb sú náchylnejšie na nedostatok údržby. Drobné havárie a všeobecne zlé zachádzanie majú za následok to, že architektonicky tak kvalitné objekty sa musia z hľadiska bezpečnosti demolovať.

Takéto zbytočné nevratné straty sa stávajú hlavne momentom poučenia do budúcnosti. Mali by sme ochraňovať architektonické dedičstvo z našej histórie a k ich opravám pristupovať nanajvýš šetrne. Tiež by sme sa mali snažiť navrhovať nové športové stavby tak, aby boli využívané počas celej svojej životnosti naplno a nestreli ich rovnaký osud ako v daných príkladoch.

4. Športové stavby v mojom okolí

Mojím bydliskom je malé mestečko Krásno nad Kysucou⁷, ktoré je jedno z najmladších miest na Slovensku a nachádza sa v okrese Čadca, Žilinskom kraji, v regióne Kysuce.

V meste máme všetko potrebné občianske vybavenie, vrátane stavieb určených na športové vyžitie. Sú nimi hlavne školské telocvične, futbalový štadión s novou tribúnou, v ktorej je zriadené nové fitness centrum, bowlingové centrum, externá lezecká stena či multifunkčné ihriská.

Práve v tejto dobe prebieha výstavba novej športovej haly priamo u nás v meste, ktorú by som rada spomenula. Keďže som študovala v našom krajskom meste v Žiline, nejde mi nespomenúť, podľa mňa, impozantnú športovú stavbu – Žilinskú športovú halu.

4.1 Hokejová hala v Krásne nad Kysucou⁸

V máji tohto roka sa začalo s výstavbou športového areálu v Krásne nad Kysucou. Športový areál pozostáva z dvoch stavebných objektov a to z hokejovej tréningovej haly a multifunkčnej budovy, ktorej súčasťou bude reštaurácia s výhľadom na ľadovú plochu, fitness centrum, 2 squashové ihriská, detský svet, wellness centrum, 2 zrkadlové miestnosti a priestory na prenájom.

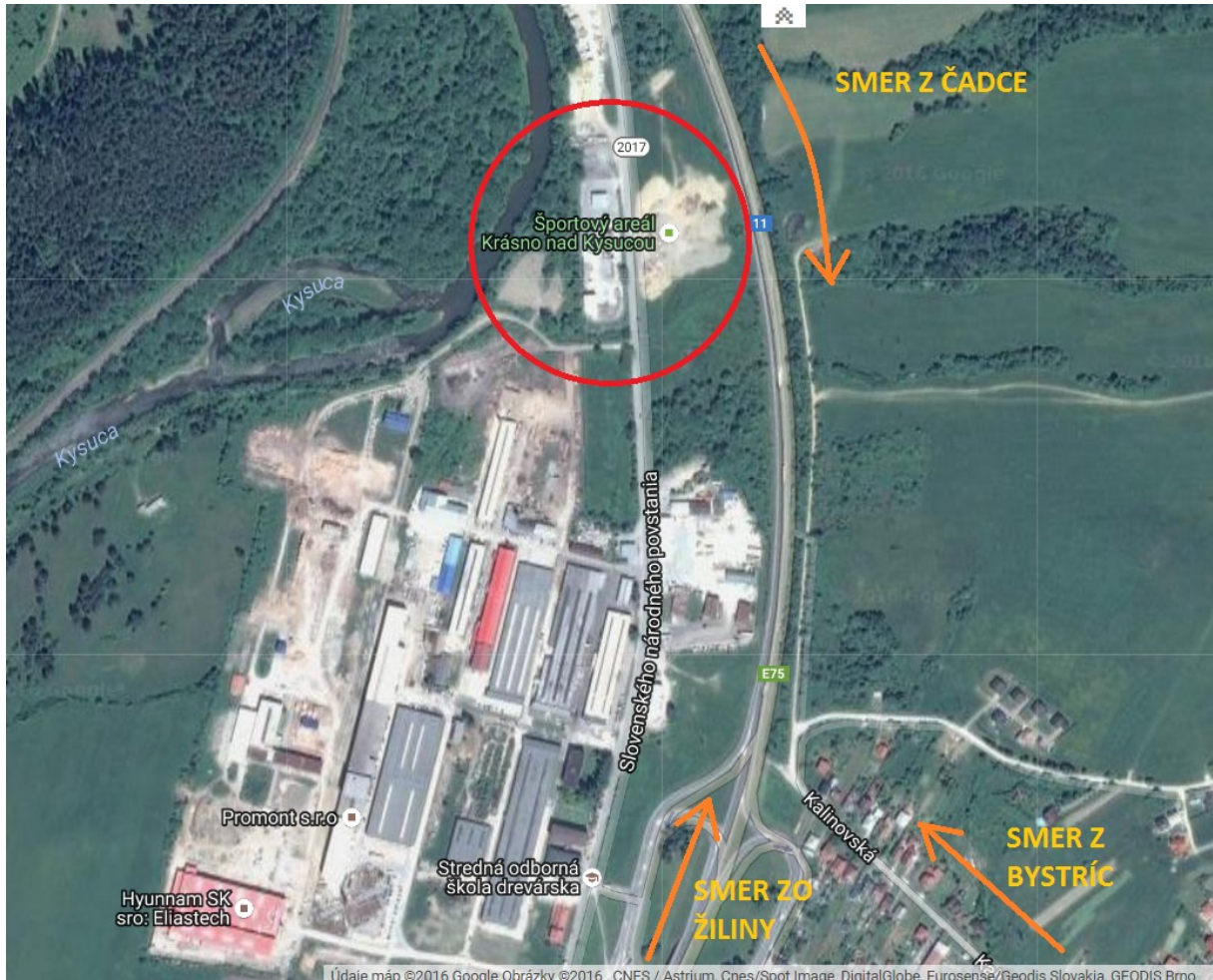
Zastavaná plocha stavbou bude 4 675 m². Hokejovú halu by investori chceli spustiť do skúšobnej prevádzky už koncom roka 2016. Druhý stavebný objekt bude dokončený v priebehu roka 2017.

⁷ <http://www.mestokrasno.sk/>

⁸ <http://www.zilinsky-kraj.sk/nova-hokejova-hala-na-kysuciach/>

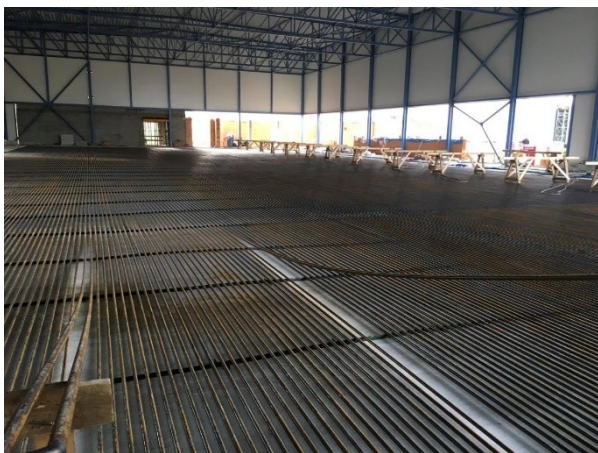
Umiestnenie športovej haly je podľa mňa zvolené úplne správne. Bude sa nachádzať takmer v strede kríženia dopravných uzlov z Čadce, celej Bystrickej doliny a Žiliny.

Veľmi sa mi páči aj celkové architektonické prevedenie športového areálu. Aj napriek tomu, že bude umiestnený na rovinnom pozemku bez výraznejšej okolitej zástavby, architekti sa nesažili túto budovu ktovieako zvýrazniť a urobiť z nej obrovské monštrum. Práve naopak. Areálu dali veľmi decentnú formu aj materiál, ktorý korešponduje s okolitými priemyslovými budovami podobného prevedenia.

Osobne som nadšená, že takýto projekt bude stáť práve v našom meste. Poznám veľa talentovaných mladých ľudí, ktorí sa venujú hokeju, no za ľadom museli cestovať do Žiliny alebo Trínca. Keďže ide o multifunkčnú budovu, okrem hokejového vyžitia si tam nájde každý čas na svoj obľúbený šport a oddych.

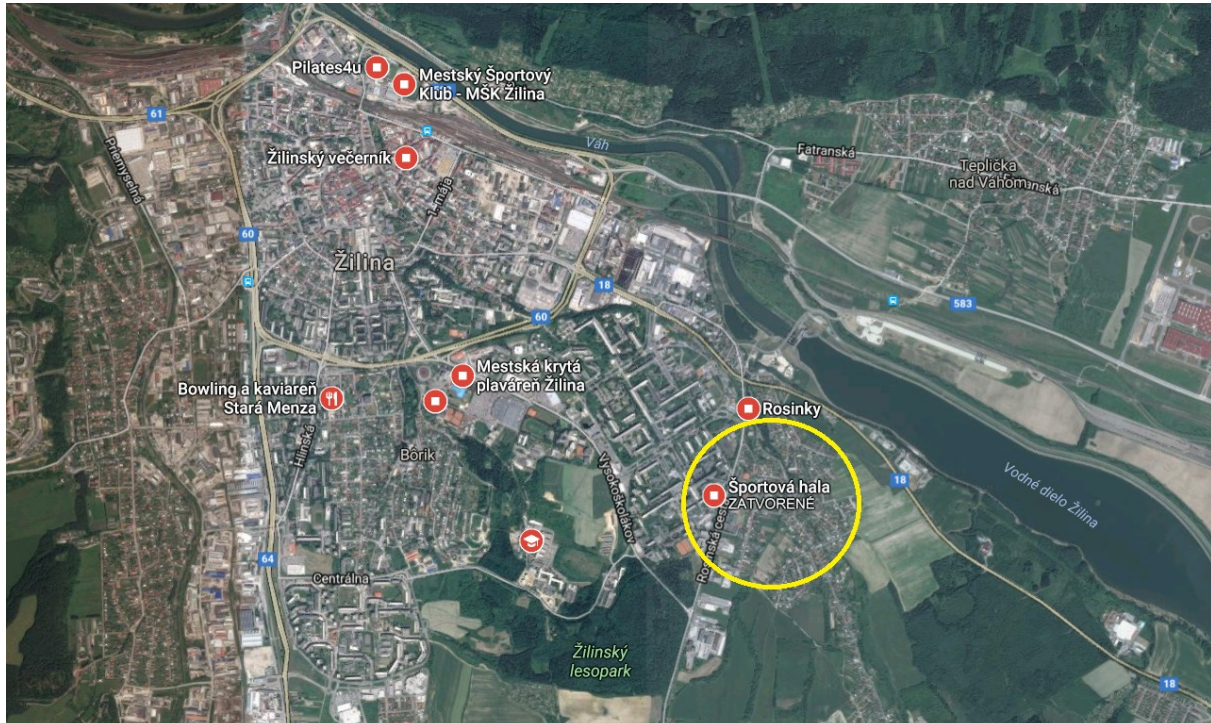
4.2 Smutný osud žilinskej športovej haly⁹

Športová hala na Bôriku je viacúčelová hala. V hale sa konali významné športové podujatia, a to aj európskeho významu. Využívala sa okrem športových podujatí aj na usporadúvanie výstav, ale aj na väčšie kultúrne a spoločenské podujatia, koncerty.

4.2.1 Urbanistické riešenie objektu

-rešpektuje trasovanie hlavných mestských komunikácií a vďaka dobrej vizuálnej podobe sa hala stala významným mestotvorným prvkom. Umiestnená je v blízkosti kultúrno-spoločenského a administratívneho centra mesta s minimálnymi vzdialenosťami peších ťahov so sídliskami, s centrom mesta, historickým jadrom a rekreačnou zónou so športovým areálom Žiliny. Územie má nepravidelný pôdorys, ktorý je ohraničený výraznou dopravnou komunikáciou, mestským parkom a lesoparkom

⁹ <http://zilina-gallery.sk/picture.php?/9261/category/957>

4.2.2 Architektonické riešenie ¹⁰

- Generálny projektant: Športprojekta Bratislava, ateliér 22, Žilina
- Autor: Ing. arch. Ľudovít Kupkovič, Ing. Andrej Bašista, CSc.
- Výstavba: 1980 – 1986

Hlavným investorom a majiteľom budovy bol štát v zastúpení Stredoslovenskej správy účelových zariadení Slovenskej organizácie Československého zväzu telesnej výchovy (ČSZ-TV) so sídlom v Liptovskom Mikuláši.

Športovú halu v Žiline počas celej jej výstavby sprevádzali mnohé ťažkosti. Určujúcim technickým problémom bolo riešenie veľkorozmerného zastrešenia hracej plochy, vyhovujúcej všetkým halovým športom až po medzinárodné atletické súťaže, ako aj pre kultúrne podujatia, výstavy, veľtrhy...

V roku 1979 bol dokončený projekt, ktorý určil všetky architektonické, technické, realizačné a rozpočtové parametre stavby.

4.2.3 Výstavba ¹¹

Stavba začala kupolou zastrešenia, ktorá spočíva na 44 základových pätkách, z toho každá päťka je založená na trojici železobetónových pilót, siahajúcich 6m pod úroveň terénu. V kruhovom pôdoryse sú tesne pod terénom základové pätky kupoly zastrešenia spojené stužujúcim železobetónovým vencom, ktorý prenáša vodorovné zaťaženie (ťahovú silu 300ton) z kupoly zastrešenia do základov.

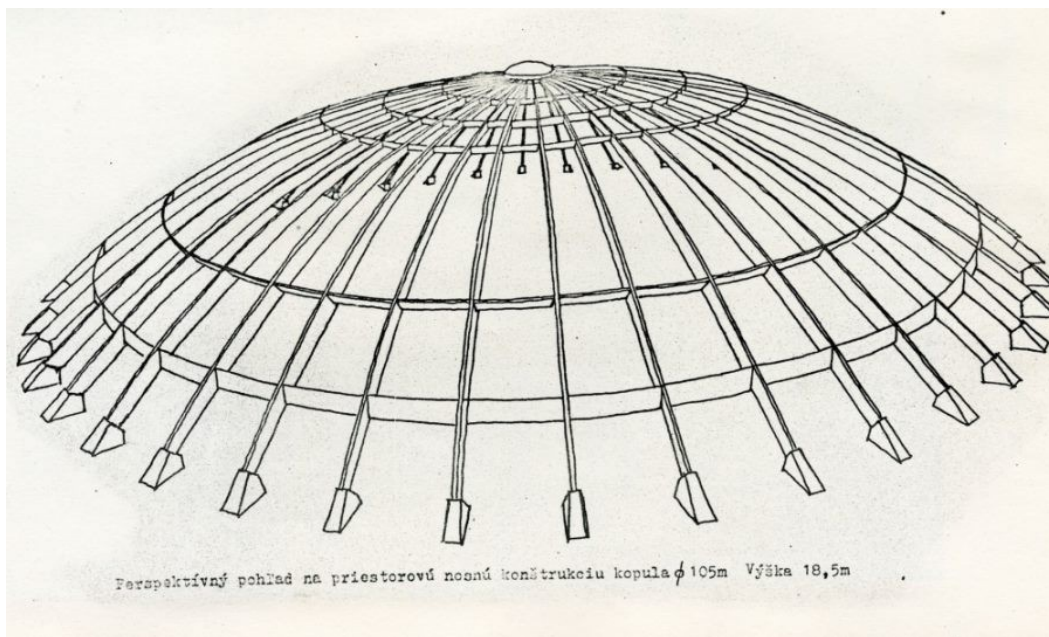

¹⁰ https://sk.wikipedia.org/wiki/%C5%A0portov%C3%A1_hala_v_%C5%BDilina

¹¹ Žilinský večerník č. 33, str. 16, dňa 12. 8. 2014. Spoznáваме Žilinu (121. časť), Športová hala v Žiline (1.časť)
 Žilinský večerník č.34, str. 16, dňa 19.8. 2014. Spoznáваме Žilinu (122. časť), Športová hala v Žiline (2.časť).
 Žilinský večerník č.35, str. 20, dňa 26.8. 2014. Spoznáваме Žilinu (123. časť), Športová hala v Žiline (3.časť).
 Žilinský večerník č.36, str. 20, dňa 2.9 2014. Spoznáваме Žilinu (124. časť), Športová hala v Žiline (4.časť).

Autori: Patrik Groma, Milan Novák, Peter Štanský. Odborná spolupráca Ľudovít Kupkovič. Spracované z knižných a archívnych materiálov

Jednotlivé prvky zastrešenia kupoly boli tvorené 44 kusmi drevených lepených vrstvených lamelových nosníkov oblúkového tvaru. Sústava týchto nosníkov je vo vrchole kupoly spojená oceľovým vrcholovým prstencom. Na tejto nosnej konštrukcii je uložený systém drevených lepených krokiev zakrytý drevenými sendvičovými panelmi strešného plášťa. Na nich je stužujúce drevené debnenie. Vrchnou vrstvou opláštenia je medená plechová krytina.

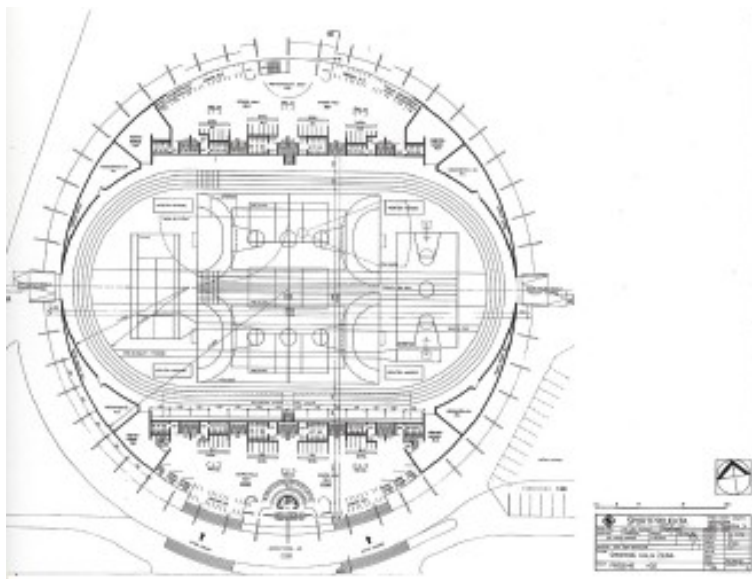
Pred montážou samotnej kupoly zastrešenia bola v strede haly osadená montážna veža, na ktorej spočíval oceľový nosný prstenec vrcholu zastrešenia. Do tohto prstenca a do pätiiek boli postupne osadzované dvojice oblúkov zastrešenia. Po ukončení montáže zastrešenia bola táto veža

demontovaná a pod kupolou vznikol unikátny priestor s priemerom 105m a výškou 18,5m

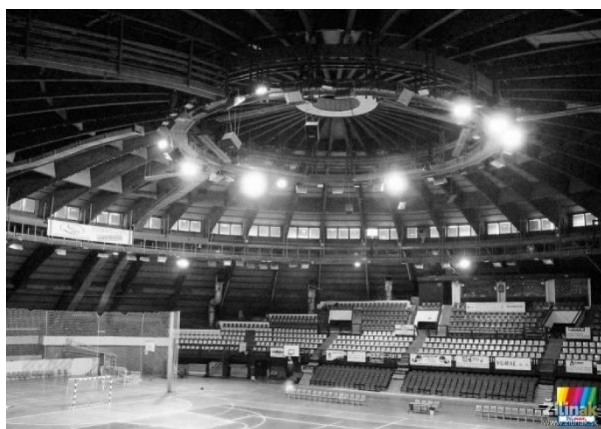
Po dokončení zastrešenia športovej haly boli vybudované priestory pre športovcov a technické vybavenie budovy.

Halový komplex tvorí kruhový priestor s priemerom 92m. Hracia plocha mala 4450m² a bola riešená ako univerzálna drevená palubová plocha vhodná pre všetky halové športy, so špeciálnym trojitým odpružením.

Na severnej a južnej strane boli priestory pre divákov : vstupné haly, WC a 2 bufety, stabilné hľadisko pre 2x 1000 divákov, výsuvné tribúny pre 2x 550 divákov, sedadlá na hracej ploche. Celková kapacita (koncerty) bola až 6000 divákov.

Pod vstupnými halami a zariadeniami pre divákov boli zriadené 2 podzemné priestory pre 320 súčasne umiestnených športovcov: 2 telocvične 14x24m, nárad'ovne, šatne, umyvárne, WC, priestory pre masáže, trénerov, rozhodcov atď.. Okrem toho tu boli technické zariadenia: strojovne vzduchotechniky, centrála vykurovania, elektroinštalácie, údržba...

Podľa mňa architektonické riešenie haly pôsobí ucelene, elegantne a mäkko. Prispieva k tomu aj priznanie nosných elementov vybiehajúcich do exteriéru. Prstenec okien vložených po celom obvode vyrovnane rozptyľuje denné svetlo a nedovoľuje priame oslnenie hracej plochy. Myslím, že aj dispozičné riešenie je prevedené nanajvyš kvalítne a mohlo by konkurovať mnohým moderným halám, ktoré sa stavajú v dnešnej dobe. V kontraste s nenápadnou vonkajšou formou je vnútorný priestor veľmi

rozsiahly a pôsobivý. V interiéri nechali autori plne vyznieť drevenú konštrukciu, čím dosiahli zaujímavý a účinný efekt.

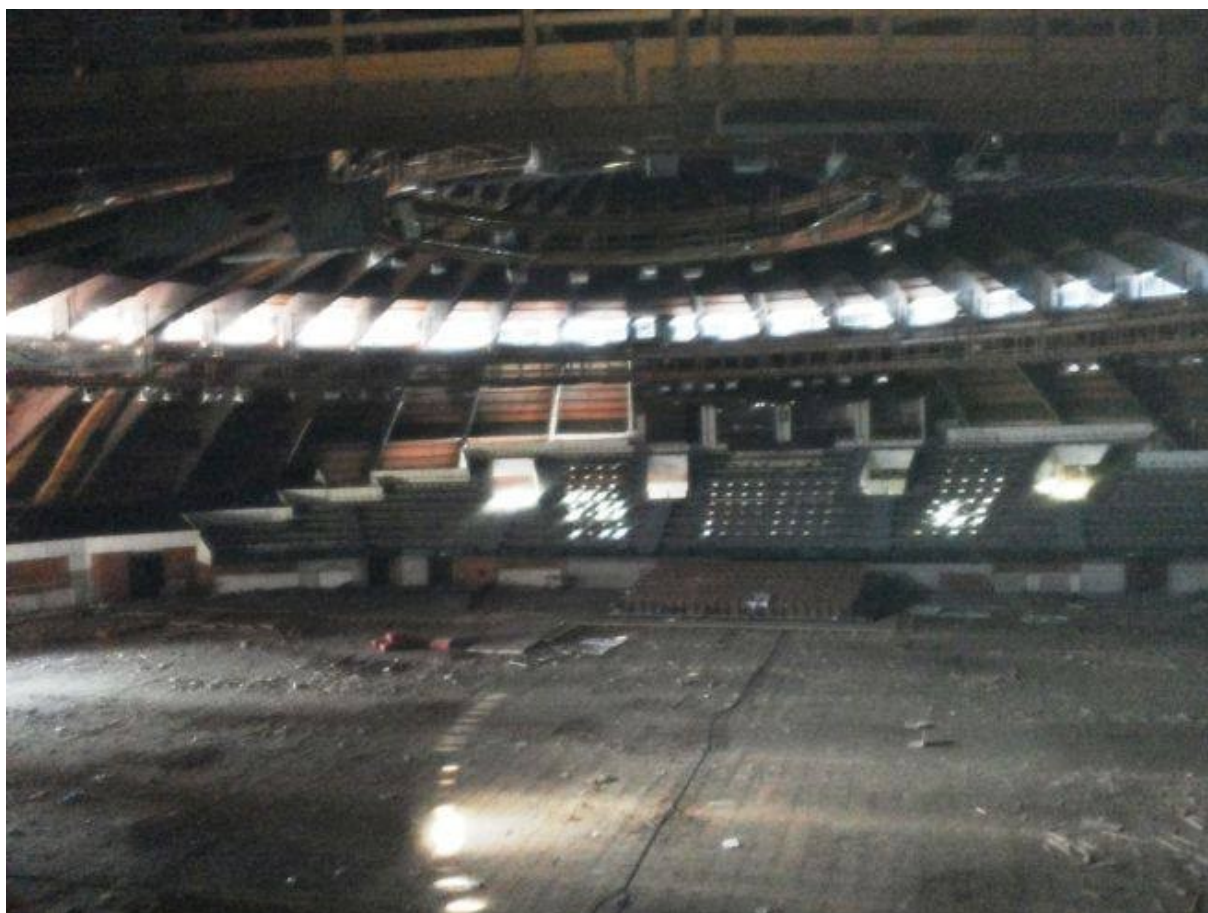
4.2.4 Športová hala dnes ¹²

V roku 1990 skončili štátne dotácie pre šport a hala prešla do majetku mesta. Z toho dôvodu neboli dobudované ani atletické sektory, riešené ako demontovateľný drevený panelový systém.

V decembri 2006 predal v posledné dni svojho pôsobenia na radnici vtedajší primátor Ján Slota športovú halu súkromnému vlastníkovi. Od tej doby je športová hala v centre majetkoprávnych vzťahov, neudržiavaná, chátrajúca (v roku 2008 – zatvorená)

Je smutné, že takáto unikátna stavba, ktorá je zapísaná do Zoznamu pamätihodností mesta Žilina a dokonca v roku 1986 získala prestížnu cenu Zväzu architektov (Cena Dušana Jurkoviča) je aj napriek mnohým spísaným petíciám a protestov zo strany občanov mesta Žilina najďalej nevyužívaná a chátrajúca.

¹² <http://www.webnoviny.sk/slovensko/clanok/816866-zilina-chce-spat-halu-ktoru-slota-predal-na-poslednu-chvilu/>

Použité zdroje

-PEŘINKOVÁ, Martina a Martin NEDVĚD (eds.). 2016. 8. *architektura v perspektivě 2015: Vysoká škola báňská Technická univerzita Ostrava, Fakulta stavební, katedra architektury : sborník příspěvků z mezinárodní konference*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita. ISBN 9788024839400

<http://dejiny.fa.cvut.cz/index.php>

<http://duoppa.ff.cuni.cz/shared/files/prehled%20cz%20sylaby/51%20Ceska%20architektura%201945-1989.pdf>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Bruselsk%C3%BD_styl

<http://www.zilinsky-kraj.sk/nova-hokejova-hala-na-kysuciach/>

<https://www.zilina.sk/fotoalbumy/507/sportova-hala-dnes>

<http://zilina-gallery.sk/index.php?/category/3080>